

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

8 decembrie 2016

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Judecători

mun. Chișinău

Nicolae Gordilă

Liliana Catan

Elena Covalenco

Ion Guzun

Iurie Diaconu

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de avocatul Postica Serghei în numele condamnatului, prin care se solicită casarea sentinței Judecătorei Ialoveni din 08 aprilie 2015, a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 decembrie 2015 și deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 15 iunie 2016, în cauza penală în privința lui

***Bivol Nicanor Mihail**, născut la 04.09.1994,
originar și locuitor în s. Costești, r-nul Ialoveni,*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 17.12.2014 - 08.04.2015;

Instanța de apel: 08.05.2015 - 09.12.2015;

Instanța de recurs: 18.03.2016-15.06.2016;

Instanța de recurs în anulare: 21.11.2016-08.12.2016;

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Ialoveni din 08 aprilie 2015 inculpatul Bivol Nicanor a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 145 alin. (1) Cod penal la 12 (doisprezece) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

S-a dispus încasarea de la Bivol Nicanor în folosul lui Rusu Igor cheltuielile pentru înmormîntarea lui Rusu Nicolae în sumă de 40.000 lei și prejudiciul moral în sumă de 50000 lei.

2. Pentru a se pronunța instanța de fond a reținut că, inculpatul Bivol Nicanor Mihail, la 08.10.2014 aproximativ la orele 18.30 aflîndu-se în s. Costești, r-nul Ialoveni, în preajma gospodăriei lui Mereacre Andrei, în urma unui conflict avut cu Rusu Nicolae, pentru că nu i-au fost achitate serviciile taxi acordate, avînd scopul lipirii de viață a victimei, și-a parcat automobilul de model „Dacia Logan” la traseu, ulterior continuîndu-și acțiunile sale criminale, s-a întors la poarta gospodăriei lui Mereacre Andrei, l-a chemat înafara ogrăzii pe Rusu Nicolae, unde profitînd de faptul că ultimul se afla în stare avansată de ebrietate, i-a aplicat o lovitură cu pumnul în față,

iar după ce Rusu Nicolae a căzut jos, i-a aplicat câteva lovituri cu piciorul în burtă în rezultatul căruia victima în scurt timp a decedat.

Conform raportului de expertiză medico-legală nr. 156D/1972 din 15.10.2014 moartea lui Rusu Nicolae a survenit în rezultatul rupturii omentului, rupturii mezenterului cu lezarea vaselor mezenterice, rupturii jejunului de la mezenter, ca consecință a traumei abdominale închise ce se confirmă prin modificările patologice respective. La examinarea cadavrului s-a depistat traumă închisă a abdomenului, echimoză pe abdomen, hemoragii în mușchii abdominali, ruptura omentului, ruptura mezenterului cu lezarea vaselor mezenterice, ruptura jejunului de la mezenter, hemoragii internă, hemoperitoneum 1800 ml, care au fost cauzate prin acțiunea traumatică a unui obiect contondent dur, cu suprafața de interacțiune limitată care prezintă pericol pentru viață, sunt în legătură directă cu survenirea decesului și în comun se califică ca vătămare corporală gravă, care au dus la decesul lui Rusu Nicolae. La cercetarea toxico-narcologică a cadavrului în sânge s-a depistat alcool etilic în cantitate 4,21 %, ceea ce la persoanele vii produce intoxicație alcoolică gravă.

3. Împotriva sentinței a declarat apel avocatul Serghei Postica în numele inculpatului Bivol Nicanor prin care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care faptele lui Bivol Nicanor să fie reîncadrate din prevederile art. 145 alin. (1) Cod penal în prevederile art. 149 Cod penal, aplicarea în privința lui Bivol Nicanor a prevederilor art. 79 Cod penal și anume o pedeapsă sub limita prevăzută de lege și admiterea în principiu a acțiunii civile, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

În motivarea cerințelor a invocat:

- urmează a fi trasă o atenție deosebită la elementele laturii subiective, și anume, dacă în acțiunile lui Bivol Nicanor persistă intenție sau imprudență, la caz, acțiunile ilegale ale lui Bivol Nicanor au fost aplicarea de lovituri lui Rusu Nicolae și anume, o lovitură cu pumnul în regiunea capului și o lovitură cu piciorul, respectiv, în speță intenția directă este exclusă, deoarece decesul lui Rusu Nicolae putea să survină, dar nu este inevitabil, adică într-o asemenea situație, în speță, persistă o posibilitate a decesului și nu o inevitabilitate;

- reieșind din declarațiile inculpatului, a martorilor și probelor administrate, reiese faptul că, în acțiunile lui Bivol Nicanor persistă elementele încrederii exagerate ca formă a imprudenței;

- nu contează dacă Bivol Nicanor a mai aplicat o lovitură cu piciorul, ci contează dacă conștiința (factorul intelectual) și voința (factorul volitiv) acestuia au fost orientate spre preîntîmpinarea posibilității survenirii decesului și dacă a existat o asemenea posibilitate, dacă nu există o posibilitate a preîntîmpinării survenirii urmărilor, atunci nu poate fi vorba de dorința de preîntîmpinare, adică ele trebuie să existe cumulativ. În speță, această preîntîmpinare se caracterizează prin aceea că, Bivol Nicanor a mai avut timp de a-i aplica și alte lovituri lui Rusu Nicolae, dar nu a făcut-o, deoarece acesta se

gîndea că mai multe lovituri ar putea duce la decesul lui Rusu Nicolae;

- pedeapsa penală aplicată inculpatului Bivol Nicanor este prea aspră, nefiind respectate prevederile art. 75 Cod penal, precum și faptul că inculpatul întrunește un cumul de circumstanțe atenuante, care toate în comun constituie circumstanțe excepționale ale cauzei, care cad sub incidența art. 79 Cod penal, rezultatul parvenit în urma acțiunilor lui Bivol Nicanor nu a fost cuprins de scopul acestuia, ilegalitatea și imoralitatea acțiunii victimei, care se caracterizează prin neachitarea și batjocorirea inculpatului Bivol Nicanor, rezultatul parvenit și anume decesul lui Rusu Nicolae putea fi evitat, dacă amicii săi (martori pe această cauză) nu manifestau o atitudine indiferentă față de victimă, aceștia au menționat că, în urma conflictului cu Bivol Nicanor, victima Rusu Nicolae a fost pus pe un pat de către amici și lăsat așa aproximativ 5 ore, fără a fi imediat chemată o ambulanță, inculpatul pentru prima dată a săvîrșit o infracțiune, a recunoscut faptele comise, a cooperat activ cu organele de urmărire penală, judecată și a avut un comportament adecvat, este de acord să achite prejudiciul suferit părții vătămate, este caracterizat pozitiv la locul de trai, are loc permanent de trai și era angajat în câmpul muncii;

- admiterea acțiunii civile de către prima instanță este ilegală, neîntemeiată și nebazată pe careva probe pertinente și concludente care ar demonstra cuantumul prejudiciului material și moral solicitat de către succesorul legal al părții vătămate, acestea bazîndu-se doar pe declarațiile succesorilor și urmează a fi apreciate critic, acțiune care reieșind din prevederile art. 225 alin. (3) Cod procedură penală ar fi trebuit admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile;

- prima instanță nu și-a motivat hotărîrea luată, adică de ce nu au fost totuși recalificate faptele săvîrșite de inculpatul Bivol Nicanor din prevederile art. 145 Cod penal în art. 149 Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 decembrie 2015 apelul declarat a fost admis, casată parțial sentința în partea admiterii acțiunii civile și pronunțată în această parte o hotărîre nouă potrivit modului stabilit pentru prima instanță potrivit căreia, pretenția succesorului părții vătămate Rusu Igor privind încasarea sumei de 50000 (cincizeci mii) lei, cu titlu de prejudiciu material și încasarea sumei de 200000 (două sute mii) lei, cu titlu de prejudiciu moral, nu s-a examinat, pe motiv că persoana care nu a înaintat acțiunea civilă în cadrul procesului penal are dreptul de a înainta o asemenea acțiune în ordinea procedurii civile.

În rest, sentința a fost menținută.

4.1. Instanța de apel, audiind inculpatul *Bivol Nicanor*, care a susținut declarațiile date la faza urmăririi penale și în instanța de fond, verificînd *declarațiile succesorului legal al părții vătămate Rusu Igor (f.d. 131); a martorilor Grigoriță Dumitru (f.d. 135-136), Palancica Valentina (f.d. 132-134), Mereacre Andrei (f.d. 139-141)* și materialele cauzei inclusiv:

- *procesul-verbal de cercetare la fața locului din 08.10.2014 a gospodăriei lui*

Mereacre Andrei amplasată în s. Costești, r-nul Ialoveni, unde este descris locul unde a fost depistat cadavrul lui Rusu Nicole, care era culcat pe o canapea și care avea leziuni corporale vizibile (f.d. 9-10);

- *raportul de expertiză medico-legală nr. 156D/1972 din 20.11.2014* prin care se atestă că, moartea lui Rusu Nicolae a survenit în rezultatul hemoragiei interne, în urma rupturii omentului, rupturii mezenterului cu lezarea vaselor mezenterice, rupturii jejunului de la mezenter, ca consecință traumei abdominale închise, ce se confirmă prin modificările patologice respective depistate la necropsie și adevărate histopatologic. La examinarea medico-legală a cadavrului s-a depistat traumă închisă a abdomenului, echimoza pe abdomen, hemoragii în stratul celulo-adipos, hemoragii în mușchi abdominali, ruptura omentului, ruptura mezenterului cu lezarea vaselor mezenterice, ruptura jejunului de la mezenter, hemoragie internă, hemoperitoneum 1800 ml care au fost cauzate prin acțiunea traumatică a unui obiect contondent dur, cu suprafața de interacțiune limitată care prezintă pericol pentru viață, sunt în legătură directă cu survenirea decesului și în comun se califică ca vătămare corporală gravă, care au dus la decesul lui Rusu Nicolae. La cercetarea toxico-narcologică a cadavrului în sânge s-a depistat alcool etilic în cantitate 4,21 %, ceea ce la persoanele vii produce intoxicație alcoolică gravă. Totodată leziunile în regiunea capului sunt neînsemnate (f.d. 13-17);

- *procesul-verbal din 09.10.2014* prin care se atestă că, din mașina taxi condusă în acea zi de Bivol Nicanor a fost ridicat un pistol din plastic de culoare neagră „Sti Edge”;

a constatat că, instanța de fond, cercetînd în cumul probele administrate în ședința de judecată prin prisma admisibilității, pertinentei și concludentei, utilității și veridicității, a stabilit o corectă situație de fapt, dînd faptelor reținute în sarcina inculpatului Bivol Nicanor încadrarea juridică corespunzătoare și anume art. 145 alin. (1) Cod penal - *omorul unei persoane*.

Cu referire la argumentele invocate de către avocatul Postica Serghei în ceea ce privește legalitatea încadrării juridice a acțiunilor infracționale ale inculpatului Bivol Nicanor, instanța de apel a notat că, *obiectul juridic* al infracțiunii prevăzute de art. 149 Cod penal îl formează relațiile sociale cu privire la viața persoanei.

Latura obiectivă a acestei fapte prejudiciabile se exprimă prin fapta prejudiciabilă care constă în acțiunea sau în inacțiunea de lipsire ilegală de viață a unei alte persoane, urmările prejudiciabile sub formă de moarte cerebrală a victimei, legătura de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

Infracțiunea prevăzută de art. 149 Cod penal este o infracțiune materială și se consideră consumată din momentul survenirii morții cerebrale a victimei.

Latura subiectivă a infracțiunii se exprimă în vinovăție sub formă de imprudență. Imprudența se poate exprima în neglijență sau în încredere exagerată. În cazul încrederii exagerate făptuitorul a prevăzut că, acțiunea sau inacțiunea sa poate avea ca rezultat moartea unei persoane, dar nu a dorit acest rezultat, nici nu l-a acceptat, socotind fără temeii, în mod ușuratic, că acest rezultat nu se va produce. În cazul

neglijenței ca tip al imprudenței, făptuitorul nu prevede că acțiunea ori inacțiunea sa va avea ca rezultat moartea unei persoane, deși putea și trebuia să prevadă acest rezultat.

Instanța de apel a reiterat că:

- conform pct. 9 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție ur. 11 din 24.12.2012 „cu privire la practica judiciară în cauzele penale referitoare la infracțiunile săvârșite prin omor (art. 145-148 CP al RM), pentru a deosebi omorul intenționat de lipsirea de viață din imprudență (art. 149 CP al RM) urmează să se atragă atenția asupra faptului că omorul dă expresie unei conduite violente, reprezentând o formă de manifestare a făptuitorului care a luat hotărârea de a suprima viața unei persoane și se folosește de mijloacele apte să realizeze acest scop, pe când în cazul lipirii de viață din imprudență nu este un act de violență, ci o conduită greșită a făptuitorului într-o situație periculoasă, susceptibilă să producă, în anumite împrejurări, consecințe sub formă de moarte cerebrală a victimei. Spre deosebire de infracțiunea de omor intenționat, lipsirea de viață din imprudență se comite în mod frecvent prin inacțiune, atunci când făptuitorul omite să facă ceea ce este obligat potrivit legii, altor reglementări sau împrejurărilor, pentru a nu cauza moartea unei persoane (încâlcind conduita prescrisă de legea penală de a nu lipsi de viață). În unele cazuri, lipsirea de viață din imprudență se consideră, în mod neîntemeiat, ca fiind intenționată, spre exemplu: de la o izbitură, victima cade, se lovește cu capul de un corp contondent și moare sau cazul în care moartea victimei survine de la loviturile aplicate de făptuitor. În astfel de cazuri, conștientizarea de către făptuitor a laturii faptice a acțiunilor (inacțiunilor) sale este apreciată în mod eronat ca probă a previziunii că va surveni moartea victimei.

Se consideră lipsire de viață din imprudență fapta în care vinovatul nu a prevăzut posibilitatea survenirii morții victimei ca rezultat al acțiunii sau inacțiunii sale, deși trebuia și putea s-o prevadă (neglijența criminală);

- omorul intenționat este lipsirea ilegală și intenționată de viață a unei alte persoane. Omorul intenționat nu poate fi săvârșit nici înainte de începutul vieții persoanei, nici după încetarea vieții persoanei. Pentru calificare este irelevant dacă făptuitorul a activat direct și personal asupra victimei ori a recurs la un mijloc sau instrument indirect, activat de o altă forță, de animale, de mijloace de transport, a profitat de acțiunile așteptate ale victimei sau de acțiunile victimei minore sau iresponsabile, care nu poate înțelege semnificația celor săvârșite. Legea penală nu descrie conduita susceptibilă să provoace moartea victimei, de aceea moartea poate fi provocată prin orice mijloace sau instrumente, care trebuie să fie apte să producă rezultatul mortal prin ele însele sau prin întrebuințarea lor în anumite moduri, împrejurări sau condiții.

Legătura de cauzalitate dintre acțiunea și inacțiunea făptuitorului și urmările prejudiciabile sub formă de moarte a victimei trebuie să fie stabilită cu atenție în fiecare caz în parte. De aceea, în toate cauzele care au ca obiect o infracțiune de omor se efectuează o expertiză medico-legală, care are scop tocmai stabilirea cauzelor decesului;

- din punct de vedere al laturii subiective, infracțiunea prevăzută de art. 145 Cod penal este săvârșită cu intenție directă sau indirectă. Concluzia privind conținutul intenției rezultă din materialitatea faptei, adică din examinarea tuturor semnelor laturii obiective, precum și din studierea caracterului relațiilor dintre făptuitor și victimă.

În general, intenția de a săvârși omorul se poate deduce din următoarele împrejurări de fapt: folosirea unor mijloace apte de a produce moartea (ținând seama de felul mijloacelor, dimensiunile, soliditatea, greutatea acestora), locul sau regiunea corporală unde sau aplicat loviturile ori asupra căreia s-a acționat, numărul, intensitatea și repetabilitatea loviturilor ori a altor acte de violență exercitate asupra victimei; perseverența făptuitorului în exercitarea violențelor; natura relațiilor dintre făptuitor și victimă anterioare săvârșirii faptei (normale, prietenești, de dușmănie), atitudinea făptuitorului după săvârșirea faptei (a încercat să dea un prim ajutor victimei sau a lăsat-o în starea în care a adus-o), alte împrejurări preexistente, concomitente sau subsecvente.

Latura subiectivă a infracțiunii de omor intenționat mai este caracterizată de motiv și scop. În cazul infracțiunii de la alin. (1) art. 145 Cod penal acestea pot fi de orice fel, cu excepția celor specificate la alin. (2) art. 145 Cod penal, în special, omorul neagravată, prevăzută la alin. (1) art. 145 Cod penal, poate fi săvârșită din următoarele motive: răzbunare, gelozie, ură, invidie, lașitate, motive huliganice, etc.

Deși, avocatul Serghei Postica a sugerat idea precum că, în acțiunile inculpatului Bivol Nicanor persistă elementele încrederii exagerate ca formă a imprudenței, totuși instanța de apel a considerat-o nefondată și care contravine întregului material probator administrat la cauza penală, constatând că, instanța de fond corect a stabilit în acțiunile inculpatului Bivol Nicanor prezența laturii obiective și a laturii subiective a infracțiunii de omor intenționat.

Instanța de apel referitor la latura subiectivă a infracțiunii de omor intenționat, ceea ce caracterizează intenția de a săvârși omorul a mai menționat că, intenția se poate deduce din împrejurările ce vizează locul sau regiunea corporală unde s-a aplicat loviturile ori asupra căreia s-a acționat, numărul, intensitatea și repetabilitatea loviturilor ori a altor acte de violență.

Astfel, instanța de apel a reținut:

- ca fiind esențial în determinarea laturii subiective a infracțiunii de omor intenționat faptul că, inculpatul Bivol Nicanor i-a aplicat o lovitură cu pumnul în față victimei Rusu Nicolae și conștientizând gravitatea acțiunilor sale și impactul acestora, conștientizând caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, a prevăzută urmările care pot surveni și în mod conștient admițând survenirea acestor urmări și-a continuat activitatea infracțională, respectiv, după ce victima Rusu Nicolae a căzut jos la pământ inculpatul Bivol Nicanor i-a aplicat o lovitură cu piciorul în abdomen, după care a plecat;

- că, acțiunile inculpatului Bivol Nicanor nu s-au rezumat la aplicarea unei singure lovituri victimei Rusu Nicolae, ci inculpatul urmărind intenția directă de a curma viața victimei, după ce ultimul a căzut jos la pământ, nu și-a curmat activitatea infracțională,

ci dimpotrivă i-a aplicat din nou o lovitură cu piciorul în abdomen, iar în acest sens, a subliniat modul în care a acționat inculpatul și intensitatea cu care a dorit survenirea urmărilor prejudiciabile, și anume că, inculpatul a aplicat cu piciorul o lovitură în abdomenul victimei, ceea ce denotă intenția directă a inculpatului de a surveni urmările prejudiciabile. Repetabilitatea aplicării loviturilor și modalitatea de acțiune a fost confirmată inclusiv de inculpatul Bivol Nicanor, precum și de martorul Grigoriță Dumitru, precum și prin concluziile raportului de expertiză medico-legală nr. 156D/1972 din 20.11.2014, potrivit cărora s-a concluzionat că, „ținând cont de localizarea și particularitățile morfo-lezionale a leziunilor corporale depistate pe cadavru, se consideră că victimei i-au fost aplicate 5 acțiuni traumatice”;

- potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 156D/1972 din 20.11.2014 la cet. Rusu Nicolae s-a constatat: traumă închisă a abdomenului: echimoză pe abdomen, hemoragii în stratul celulo-adipos, hemoragii în mușchii abdominali, ruptura omentului, ruptura mezenterului cu lezarea vaselor mezenterice, ruptura jejunului de la mezenter, hemoragie internă, hemoperitoneum 1800 ml, care au fost cauzate prin acțiunea traumatică cu un obiect (-e) contondent (-e) dur (-e), cu suprafața de interacțiune limitată sau la lovirea cu acesta (-ea), posibil în circumstanțele indicate prezintă pericol pentru viață, sunt în legătură cauzală directă cu survenirea decesului și în comun se califică ca vătămare gravă.

Referitor la argumentele avocatului Serghei Postica precum că, inculpatul Bivol Nicanor și-a dat seama că, aplicarea loviturilor în adresa lui Rusu Nicolae ar putea duce la survenirea decesului, dar în logica acestuia, adică în factorul intelectual, acesta s-a gândit că, aplicarea a doar două lovituri ar evita survenirea decesului, și ca urmare, s-a limitat la aplicarea unei lovituri cu pumnul și a unei lovituri cu piciorul, instanța de apel le-a apreciat ca fiind neîntemeiate și care contravin materialului probator administrat la cauza penală, deoarece, în baza probelor administrate s-a constatat că, inculpatul Bivol Nicanor intenționat a aplicat victimei Rusu Nicolae o lovitură în față, iar după ce acesta a căzut jos, ultimul și-a continuat activitatea infracțională, respectiv, dînsul conștientizînd caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, a prevăzut urmările care pot surveni și în mod conștient admițînd survenirea acestor urmări, a aplicat o lovitură cu piciorul în abdomenul victimei Rusu Nicolae, iar cea din urmă modalitate de acțiune a inculpatului nu semnifică altceva decît intenția lui directă de a curma viața victimei Rusu Nicolae.

Instanța de apel a respins ca neîntemeiată și remarca avocatului Serghei Postica care a punctat faptul că, inculpatul Bivol Nicanor fiind întrebat în ședința de judecată, dacă a avut posibilitatea de a-i aplica mai multe lovituri lui Rusu Nicolae, acesta a menționat că, a avut asemenea posibilitate, iar apoi întrebat de ce nu a aplicat și alte lovituri decît cele două, acesta a menționat că, s-a gândit că mai multe lovituri ar putea duce la survenirea decesului, deoarece instanța de apel nu poate judeca și nici aprecia acțiuni sau inacțiuni care ar fi putut fi comise sau ar fi putut fi evitate, acțiuni care au o nuanță imaginativă, ci instanța de apel apreciază acele fapte care au avut loc și care se

confirmă prin probe care au fost administrate la cauza penală, probe care fiind apreciate în ansamblu dovedesc că, în acțiunile inculpatului Bivol Nicanor se întrunește latura obiectivă și subiectivă a infracțiunii de omor intenționat.

La fel, instanța de apel a evidențiat și atitudinea inculpatului Bivol Nicanor după comiterea infracțiunii, și anume că, după aplicarea loviturilor victimei Rusu Nicolae, inculpatul a părăsit locul infracțiunii, nu a acordat niciun fel de ajutor victimei. Totodată, instanța de apel a respins ca fiind nefondat și argumentul avocatului Serghei Postica care se referă la faptul că, rezultatul parvenit, și anume decesul lui Rusu Nicolae putea fi evitat, dacă amicii săi (martori pe această cauză) nu manifestau o atitudine indiferentă față de victimă, deoarece în speță nu sunt supuse analizei acțiunile martorilor, ci a apreciază acțiunile inculpatului Bivol Nicanor care a aplicat lovituri victimei Rusu Nicolae, în rezultatul cărora victima în scurt timp a decedat.

Instanța de apel verificând legalitatea individualizării pedepsei penale în privința inculpatului Bivol Nicanor a constatat că, instanța de fond a acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 6, 7, 61, 75 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele care atenuează ori agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Cu referire la circumstanțele invocate în cererea de apel care în concepția apărării sunt excepționale, instanța de apel a menționat că, circumstanța privind recunoașterea vinei (totuși, inculpatul a recunoscut parțial vina) că, a cooperat activ cu organele de urmărire penală și în judecată a avut un comportament adecvat nu pot fi reținute drept circumstanțe excepționale, ci mai degrabă aceste circumstanțe se i-au în calcul la individualizarea primară a pedepsei penale. Faptul că, inculpatul Bivol Nicanor a comis pentru prima dată o infracțiune la fel nu poate fi considerată drept o circumstanță excepțională, acest fiind reținut de către instanța de fond drept circumstanță atenuantă - inculpatul anterior nu a fost condamnat. La fel, nici circumstanțele ce vizează faptul că, inculpatul este caracterizat pozitiv la locul de trai, are loc permanent de trai și era angajat în câmpul muncii nu pot fi reținute ca fiind excepționale, or, aceste criterii sunt caracteristice unui comportament normal și general acceptat în societate. Faptul că, inculpatul și-a manifestat dorința de a achita prejudiciul suportat de succesul părții vătămate la fel nu poate fi considerat ca o circumstanță excepțională, or, acest fapt nu micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor, ci ultimul este responsabil în mod direct pentru survenirea decesului victimei Rusu Nicolae și este normal ca inculpatul să-și manifeste intenția de a recupera prejudiciul cauzat. În ceea ce privește circumstanța referitor la faptul că, rezultatul parvenit și anume a decesului lui Rusu Nicolae putea fi evitat dacă amicii săi nu manifestau o atitudine indiferentă față de victimă, instanța de apel a notat că, nici această circumstanță nu poate fi reținută în favoarea inculpatului, or, după cum a fost reiterat, instanța de apel supune judecării acțiunile inculpatului, care după aplicarea loviturilor victimei Rusu Nicolae a părăsit

locul infracțiunii și nu a acordat nici un ajutor victimei.

Instanța de apel cu referire la acțiunea civilă înaintată în cadrul procesului penal, a reținut că, succesorul legal al victimei, Rusu Igor nu a înaintat acțiune civilă în conformitate cu prevederile art. art. 219-221 Cod procedură penală, dînsul a formulat careva pretenții de ordin material și moral la faza urmăririi penale, iar în cadrul ședinței de jucată în instanța de fond a indicat că, nu poate declara ce pretenții materiale și morale a suportat, prin urmare instanța a casat sentința în ceea ce privește admiterea acțiunii civile și a decis de a lăsa fără examinare pretenția succesorului părții vătămate Rusu Igor privind încasarea sumei de 50.000 lei, cu titlu de prejudiciu material și încasarea sumei de 200.000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, dat fiind faptul că, persoana nu a înaintat acțiunea civilă în cadrul procesul penal, avînd dreptul de a înainta o asemenea acțiune în ordinea procedurii civile.

5. Recurs ordinar împotriva deciziei instanței de apel a declarat avocatul Postica Serghei în numele inculpatului Bivol Nicanor, care, invocînd prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală solicită casarea parțială a acesteia în partea încadrării faptelor lui Bivol Nicanor și individualizării pedepsei acestuia, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri prin care, faptele lui Bivol Nicanor să fie reîncadrate din prevederile art. 145 alin. (1) Cod penal la prevederile la art. 149 Cod penal și aplicarea în privința lui Bivol Nicanor a prevederilor art.79 Cod penal, și anume o pedeapsă sub limita prevăzută de lege.

În susținerea recursului a invocat:

- instanța de apel nu a atras atenția asupra situației la care a făcut trimiterea apărarea în cererea de apel și expusă la pct.9 a Hotărîrii explicative a CSJ nr.11 din 24.12.2012;

- instanța de apel în decizia sa vorbește despre scopul lui Bivol Nicanor de aplicare a loviturilor lui Rusu Nicolae, sau altfel spus de intenția persoanei, ca element al laturii subiective, or pentru stabilirea intenției sau imprudenței (vinovăția) trebuie de stabilit motivul și scopul infracțiunii, iar scopul- lipsirii de viață intenționat, așa și nu a fost stabilit de către instanță, ultima eronat a răspuns că, Bivol Nicanor a avut intenția lipsirii de viață a lui Rusu Nicolae în scopul- lipsirea de viață, or acesta nu este un scop, iar ca urmare lipsa scopului duce la lipsa elementelor infracțiunii prevăzute la art. 145 alin.(1) Cod penal;

- intenția aplicării celor două lovituri nu a fost de a-i crea lui Rusu Nicolae careva leziuni corporale grave, iar lipsirea de viață în rezultatul încrederii exagerate trebuie delimitată de omorul săvîrșit cu intenție indirectă, în cadrul căreia făptuitorul prevede posibilitatea reală de survenire a urmărilor prejudiciabile, însă, în cadrul încrederii exagerate, această previziune poartă un caracter abstract și anume, subiectul prevede că fapta săvîrșită poate cauza urmări prejudiciabile, dar presupune că în cazul concret că acestea nu vor surveni;

- loviturile lui Bivol Nicanor nu au survenit din motivul că nu i-a fost achitată suma de 20 lei, ci ca rezultat al acțiunilor huliganice ale lui Rusu Nicolae, iar odată ce

în prezenta speță sunt prezente acțiuni huliganice din partea victimei și acest fapt a fost reținut și de Curtea de Apel, nu mai putem vorbi că Bivol Nicanor din start, a dorit să-l lovească pe Rusu Nicolae, iar motivul nefiind acei 20 lei, prin urmare în speță nu există nici motiv și nici scop care ar demonstra că Bivol Nicanor intenționat l-a lipsit de viață pe Rusu Nicolae;

- conduita lui Bivol Nicanor, după aplicarea acelor două lovituri este îndreptățite prin faptul că, acesta din urmă, nu a cunoscut despre leziunile corporale provocate, acestea fiind interne și nevizibile, mai mult ca atât Rusu N. nu a dat careva semne de urgență, referindu-se la durere, pierderea cunoștinței sau de moarte, Rusu N. la acel moment fiind conștient, mai mult ca atât martorii au decalat că l-au ajutat pe Rusu N. și l-au dus în cameră și l-au întins pe pat, fără ca cineva din ei să sune la ambulanță.

6. Asupra recursului ordinar declarat, procurorul își expune opinia pentru respingerea acestuia, deoarece instanța de apel corect a stabilit starea de fapt și vinovăția inculpatului de săvârșirea infracțiunii incriminate, în concordanță deplină cu probele administrate, în baza principiului contradictorialității, ample analizate și just apreciate, încadrând acțiunile în baza art. 145 Cod penal.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 15 iunie 2016 s-a dispus inadmisibilitatea recursului ordinar declarat, ca fiind vădit neîntemeiat.

7.1. Pentru a pronunța decizia, instanța de recurs a reiterat că, pe parcursul procesului penal în cauză au fost administrate suficiente probe, care dovedesc vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 145 alin. (1) Cod penal. Colegiul a apreciat că situația de fapt a fost just stabilită de instanța de apel în urma analizei coroborate a întregului ansamblu probator administrat, încadrarea juridică dată faptei inculpatului este corectă și corespunde situației de fapt reținute, în mod întemeiat apreciind că sînt îndeplinite în prezenta speță condițiile tragerii la răspundere penală a acesteia pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.145 alin. (1) Cod penal, dar nu cea de omor din imprudență, prevăzută de art. 149 Cod penal, precum indică recurentul.

Instanța de recurs, a reținut că:

- în speță decesul lui Rusu Nicolae a survenit în urma acțiunilor fizice ale inculpatului, care a manifestat *intenție indirectă* asupra consecințelor survenite.

- inculpatul Bivol Nicanor i-a aplicat o lovitură cu pumnul în față victimei Rusu Nicolae și conștientizînd gravitatea acțiunilor sale și impactul acestora, conștientizînd caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, a prevăzut urmările care pot surveni și în mod conștient admițînd survenirea acestor urmări și-a continuat activitatea infracțională, respectiv, după ce victima Rusu Nicolae a căzut jos la pămînt inculpatul Bivol Nicanor i-a aplicat o lovitură cu piciorul în abdomen, or intenția indirectă prin admiterea consecințelor în urma acțiunilor menționate, rezultă și din declarațiile inculpatului date în instanța de fond, care la întrebarea procurorului a răspuns că „... *cunosc că organele vitale se află la cap și în torace..... eu nu m-am gîndit că Rusu o să moară...*” (f.d.137-138, vol.1).

Hotărîrea de a înfăptui rezultatul aflat în reprezentarea persoanei nu exclude atitudinea de acceptare și a unui al doilea rezultat, legat de primul, și care s-a aflat de asemenea în reprezentarea autorului. Acela care îndreaptă lovitura spre o regiune vitală a corpului, chiar dacă este hotărît să-i aplice victimei numai o corecție severă fără să omoare, poate să aibă în reprezentarea sa și acest al doilea rezultat, care să fie numai acceptat nu și urmărit. Cu referire la speță, Colegiul menționează că deși Bivol Nicanor nu a dori cauzarea morții victimei Rusu Nicolae, totuși, datorită zonei aplicării loviturilor (abdomen), luînd în calcul repetabilitatea aplicării acestora, conchidem că acesta a manifestat intenția indirectă față de consecința real survenită.

Repetabilitatea aplicării loviturilor și modalitatea de acțiune a fost confirmată prin concluziile raportului de expertiză medico-legală nr. 156D/1972 din 20.11.2014, potrivit cărora s-a concluzionat că, *„ținînd cont de localizarea și particularitățile morfo-lezionale a leziunilor corporale depistate pe cadavru, se consideră că victimei i-au fost aplicate 5 acțiuni traumatice”*. Raportul de expertiză menționat a stat și la baza calificării acțiunilor inculpatului în baza art.145 alin.(1) Cod penal potrivit căruia s-a constatat: *„traumă închisă a abdomenului: echimoză pe abdomen, hemoragii în stratul celulo-adipos, hemoragii în mușchii abdominali, ruptura omentului, ruptura mezenterului cu lezarea vaselor mezenterice, ruptura jejunului de la mezenter, hemoragie internă, hemoperitoneum 1800 ml, care au fost cauzate prin acțiunea traumatică cu un obiect (-e) contondent (-e) dur (-e), cu suprafața de interacțiune limitată sau la lovirea cu acesta (-ea), posibil în circumstanțele indicate prezintă pericol pentru viață, sunt în legătură causală directă cu survenirea decesului și în comun se califică ca vătămare gravă*.

Colegiul nu a reținut nici alegațiile recurentului referitor la motivul și scopul infracțiunii comise, precum că în speță aceste două semne ale laturii subiective a infracțiunii de omor lipsesc, deoarece:

- de regulă, motivul și scopul sunt semne facultative și doar în unele componente de infracțiune concrete acestea obțin rolul de semne obligatorii, avînd deci importanță la calificare, lipsa lor are drept consecință lipsa componentei de infracțiune. Doar atunci cînd acestea sunt prevăzute expres în dispoziția articolelor din Partea Specială a Codului penal sau prezența acestora este dedusă din natură a unei componente de infracțiuni concrete, motivul și scopul constituie semne obligatorii ale componentei de infracțiune;

- atunci cînd scopul sau motivul apar pe post de semn calificativ, lipsa acestora permite calificarea celor săvîrșite potrivit normei ce cuprinde componenta de bază;

- motivul și scopul infracțiunii de omor intenționat (art.145 alin.(1) Cod penal), avînd rolul de semne facultative ale laturii subiective, importanța acestora este incontestabilă, cel puțin pe planul determinării caracteristicilor personalității infractorului și, mai ales, la individualizarea pedepsei penale. Scopul și motivul care nu sunt cuprinse în lege pot juca rolul de circumstanțe atenuante și agravante.

- în cazul componentelor de infracțiune materiale (de exemplu omor din interes

material), unde scopul este semn constitutiv obligatoriu, nu este posibilă intenția indirectă.

Nu și-a găsit confirmare nici alegațiile recurentului precum că victima Rusu Nicolae imediat după aplicarea loviturilor nu a dat careva semne de urgență referind-se la pierderea cunoștinței, deoarece martorul Grigoriță Dumitru a declarat că: ”... *cînd a ieșit în drum Nicolae era fără cunoștință...*”(f.d.136, verso, v.1), iar referitor la acțiunile martorilor care l-au ajutat pe victimă pînă la deces, Colegiul a menționat ca acestea nu sunt supuse judecării.

La individualizarea pedepsei penale în privința inculpatului Bivol Nicanor, instanța de recurs a conchis că, instanțele de fond au acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 6, 7, 61, 75 Cod penal, au ținut cont de gravitatea infracțiunii săvîrșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele care atenuează ori agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia, totodată instanța de apel motivat s-a expus și asupra neaplicării prevederilor art.79 Cod penal, motivare care instanța de recurs și-a însușit-o, fiind inutilă repetarea acesteia.

8. Avocatul Postica Serghei în numele condamnatului Bivol Nicanor a depus recurs în anulare în care, invocînd ca temei prevederile de art.452-457 Cod de procedură penală, solicită casarea hotărîrilor judecătorești adoptate pe cauză, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri prin care, faptele lui Bivol Nicanor să fie reîncadrate din prevederile art. 145 alin. (1) Cod penal la prevederile la art. 149 Cod penal și aplicarea în privința lui Bivol Nicanor a prevederilor art.79 Cod penal, și anume o pedeapsă sub limita prevăzută de lege, invocînd repetat aceleași motive, cum au fost invocate în recursul ordinar descris la pct.5 al prezentei hotărîri.

9. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit art. 456 alin. (1) și art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală *Colegiul penal decide inadmisibilitatea recursului în anulare înaintat, în cazul în care se constată că acesta nu îndeplinește cerințele de conținut.*

În textul art. 455 alin. (2) Cod de procedură penală se specifică căror cerințe trebuie să corespundă cererea de recurs în anulare, în special conținutul acesteia. Norma procesuală reglementează obligația recurentului de a aduce în textul recursului argumentarea ilegalității hotărîrii atacate, cu indicarea temeiurilor prevăzute în art. 453 Cod de procedură penală.

În speță, lecturînd textul recursului declarat, se constată că recurentul nu invocă nici un temei din cele prevăzute în art. 453 Cod de procedură penală.

Colegiul menționează că dispoziția art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, stipulează expres care sunt temeiurile de declarare a recursului în anulare și anume, *că hotărîrile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare, în scopul reparării erorilor de*

drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărîrea atacată, inclusiv cînd Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii, iar alineatul (2) al aceluiași articol prevede că recursul în anulare este inadmisibil, dacă nu se întemeiază pe temeiurile prevăzute în prezentul articol sau este declarat repetat.

În același context, instanța de recurs specifică că, hotărîrea judecătorească irevocabilă împiedică redeschiderea procesului penal, cu excepția cazurilor cînd fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărîrea pronunțată.

Potrivit art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală, *viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărîrea pronunțată se consideră încălcarea esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.*

Lecturînd textul recursului declarat, se reține că recurentul nu invocă circumstanțe concrete, considerate a fi relevante viciului fundamental, cu indicarea normelor legale care prevăd drepturile și libertățile pretinse a fi esențial încălcate, denumirea acestor drepturi și libertăți, esența încălcărilor respective raportată la normele procesual penale și la alte legi naționale, convenții și tratate internaționale, modul și măsura în care încălcările presupuse ar fi afectat hotărîrea atacată, omițîndu-se cu desăvîrșire argumentarea ilegalității hotărîrii contestate în acest sens.

Astfel, Colegiul reține că autorul recursului nu a respectat cerințele legale și a neglijat prevederile art. 455 alin. (2) pct. 7) Cod de procedură penală, inclusiv cea mai esențială cerință față de recurs - nu a invocat concret nici unul din temeiurile prevăzute în art. 453 Cod de procedură penală, conținutul acestuia și argumentarea din punct de vedere nu al stării de fapt, ci al problemei de drept ce este incidentă cauzei și dacă aceasta are importanță pentru jurisprudență.

În atare circumstanțe Colegiul constată, că recursul în anulare declarat nu întrunește condițiile de conținut prevăzute în articolele specificate, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul în anulare al condamnatului cu circumstanțe în fapt și în drept care l-ar justifica sub acest aspect, întrucît, potrivit art. 24 alin. (2) Cod de procedura penală, *instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decît interesele legii.*

Reieșind din cele expuse supra, Colegiul penal conchide că, recursul în anulare declarat de avocatul Postica Serghei în numele condamnatului Bivol Nicanor nu întrunește condițiile de conținut și urmează a fi respins ca inadmisibil.

10. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct.1), 453 alin.(2),456 alin.(1) și (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de avocatul Postica Serghei în numele condamnatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 15 iunie 2016, în cauză penală în privința lui Bivol Nicanor, pe motiv că nu îndeplinește cerințele de conținut.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 27 decembrie 2016.

Președinte:

Nicolae Gordilă

Judecători:

Liliana Catan

Elena Covalenco

Ion Guzun

Iurie Diaconu